

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק חיה" 580546158

גליון מספר 316

א' תשרי
תשפ"ד

שבת ראש השנה

דרך חיים

אל המלך" - זה הקדוש ברוך הוא שכן נקרא ביום ראש השנה מלך - "מלך הקדוש" "מלך המשפט". ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת" - לא רוצה אני שיזכרון לי וישגיחו בי אלא "בתוך עמי". הוה אומר, שעל ידי מה שתיתן את ראשה להיות כלולה בתוך העם כולו לא ייזכרו ויפקדו עוונותיה בדין ראש השנה.

השיח בין האשה השונמית ואלישע מבאר לנו את דרך העבודה המיוחדת ליום ראש-השנה - יום הדין. בשעה שאנו עומדים בדין ביום זה, אין חפצנו ורצוננו צריך להיות על הזכרת עצמנו באופן פרטי, שעל ידי זה יש מקום לדקדוק בדינה. אלא עלינו להיות חלק מן הכלל, כך לא יירשמו מעשינו מצד עצמם, אלא נזכה להיכלל בזכויות הציבור כולו. לכן אל לנו לפרוש מן הציבור לעולם, שרחמי הקב"ה נתונים אל הכלל, ובכך נזכה אף אנו לרחמיו. כך זוכים להיכתב ולהיחתם לחיים טובים ולשלום, לשנה טובה ומבורכת.

מסופר על ר' אלחנן וסרמן שהיה מקפיד שלא לעלות לתורה ביום ראש השנה, על אף שכתוב שראוי להשתדל לעלות לתורה בעשרת ימי תשובה (מטה אפרים ס' תקפד), משום שחשש הוא לבלוט בפני עצמו, שלא ייבחנו מעשיו מצד עצמו. הסבא מקלם היה אומר שאדם שרוצה לזכות ביום הדין עליו להיות שייך לכלל, לא רק שלא להתבלט אלא להיות רתום בכל כוחותיו לטובות הכלל - בגשמיות ורוחניות. הרב יחזקאל לוינסטיין זצ"ל, שהיה משגיח בפוניבז', פירש כך את הפסוק "אתם נצבים היום כלכם" - מתי זוכים להיות ניצבים בזכיה לחיים טובים "היום" - ביום ראש השנה כפי שפירש הזהר? על ידי "כלכם" -

המשך בעמוד הבא

בנביא (מלכים ב ד ח-יג) מסופר על אודות מעשה אלישע והשונמית: "ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה גדולה ותחזק בו לאכל לחם ויהי מדי עברו יסר שמה לאכל לחם. ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד. נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה בבואו אלינו יסור שמה. ויהי היום ויבא שמה ויסר אל העליה וישכב שמה. ויאמר אל גחזי נערו קרא לשונמית הזאת ויקרא לה ותעמד לפניו. ויאמר לו אמר נא אליה הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת מה לעשות לך היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת". בפשטות נראה כי אלישע בתמורה על מאמציה של השונמית על אשר תיקנה לו הכנסת אורחים בטרחה מרובה רצה לדאוג לה למול המלך או שר הצבא לפי צרכיה. על כך השיבה לו השונמית "בתוך עמי אנכי יושבת", כאומרת שיש לה את כל הצרכים כשאר בני עמה ואינה זקוקה לדבר.

אך דבר זה לא יתכן, שהרי כתוב (שם יא): "ויאמר גיחזי אבל בן אין לה ואישה זקן". כיצד אם כן אמרה שלא חסר לה דבר? מדוע לא ביקשה מעצמה כי יתפלל עליה אלישע שתזכה להיפקד בזרע של קיימא?

אכן בזהר הקדוש (פרשת נח ט ב) מובא ביאור שונה לחלוטין: "רבי אלעזר אמר בוא וראה בשעה שדין שרוי בעולם לא נכון לאדם שייזכר שמו למעלה לפני הקדוש ברוך הוא, שכאשר נזכר שמו יזכרון חובותיו ויבואו לבחון את מעשיו. מנין לנו? משונמית, שאותו יום יום-טוב של ראש השנה היה, והקדוש ברוך הוא דן את העולם, וכך אמר לה אלישע: "היש לדבר לך

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

של דבר, אם ידקדק הקדוש ברוך הוא ח"ו אחר עשיית מצותיו, ימצאו רובן בעלי מומין, והמצות שישארו לו יהיו מעוטא דמעוטא נגד העונות שיש לו, ויקרא על האדם עבור זה שם רשע לעולם. אבל אם הקדוש ברוך הוא יתנהג עמו במדת הרחמים, ויחפש עליו זכות בכל עניו, ישארו זכיותיו על מכונן. ויותר מזה, שאפילו אם נמנו מעשיו ונמצא שיש לו רוב עונות, אם הקדוש ברוך הוא יתנהג עמו במדת הרחמים הגמורה יתמעטו מניין. כי בודאי ימצאו כמה וכמה מהעונות שיש לחפות עליו שעשה אותן בשגגה או בסיבה אחרת. כללו של דבר אם ירצה הקדוש ברוך הוא לחפש זכות על האדם לא יבצר ממנו. וממילא אם יתמעטו מקצת עונותיו תכריע כף הזכות ויקרא עליו שם צדיק לעולם. והנה כל זה תלוי לפי ההנהגה שהנהיג את עצמו בימי חייו עם הבריות. אם דרכו היתה לדון אותם לכף זכות, דנין אותו ג"כ לזכות (כדאיתא בשבת קכ"ז). ואם דרכו היתה ללמד חובה על הבריות ולדבר עליהם רע, גם מלאכי השרת מדברים עליו רע למעלה (כדאיתא במדרש משלי). על כן צריך שידע האדם בנפשו בעודו בחיים, כי בעת שהוא דן את חבריו בין לטב בין למוטב אז בדיבוריו ממש הוא מסדר דין לעצמו.

הבעל שם טוב (פרשת קדושים ב) אומר כי בשעה שאדם עובר עבירה דינו תלוי במבטו על אותה עבירה. מעמידים לפניו אדם שחוטא באותה העבירה. אם הוא מזדעזע מחטאו של חברו וכועס עליו, ופוסק כי ראוי שאותו אדם יענש באופן כזה או אחר - בזה קובע הוא דין לעצמו, כיצד ינהגו עימו מן השמים. וזהו "הוי דן את כל האדם לכף זכות" - שעל ידי דינו את האחר דן הוא את עצמו.

שבת שלום!

כשכולנו כאיש אחד בלב אחד ניגשים ליום הדין. כל אחד דואג לשני ומתפלל על אחר, ובזה זוכים אנו לעבור כאחד בזכות את יום הדין הבא עלינו לטובה בע"ה.

על פי דרך זו היה אומר ר' חיים שמואלביץ שישינה עצה נפלאה לזכות ביום הדין, על ידי מה שידון כל אדם לכף זכות. שכן אמרו חז"ל (שבת קכז): "תנו רבנן: הדין חבירו לכף זכות דנין אותו לזכות". יש להבין את כוונת הביטוי 'לדון לכף זכות' כלפי שמיא, וכי ישנו ספק לגבי מדרגת האדם שביחס אליו רבונו של עולם צריך להכריענו לזכות?! אלא שהפסוק (קהלת ז כ) אומר: "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". אין כוונת הכתוב שהצדיק חוטא חלילה. אלא שבעשייתו את הטוב בהכרח ישנם גרעונות המצטרפים במעשיו של הצדיק, במחשבתו ובגמרו מעשיו. הדין לכף זכות הוא בכך שאף שודאי במעשיו היה עירוב של חסרונות, כיוון שאותו אדם דן את חבריו לכף זכות, אף את מעשיו הטובים ידונו לכף זכות, לראות את כוונתו לעשות רצון ה' גם מבעד למגרעות שנלוו אליו. כך כותב החפץ חיים בספרו שמירת הלשון (חלק א שער התבונה פרק ד): "והנה לפי רוב הרגלו של אדם במדה זו, כן נגד זה יתמעט ממנו עון לשון הרע. והנה מה מאוד צריך האדם לחזק את עצמו במדה זו לדון את כל אדם לכף זכות, כי ע"י מדה זו דכף זכות וכן להיפך ח"ו, נקל להאדם להעלות על עצמו שם צדיק או רשע לעולם... והנה ידוע, הוא דבענין הזכיות שיש ביד האדם אף אם כחול ירבון, אם הקדוש ברוך הוא יתנהג עמו במדת הדין הגמורה לא ישארו בידו כי אם מעט מזער, כי כמה וכמה מהן לא השלים לעשות אותן בכל פרטיהן ואופניהן הנאותין לאותה מצוה, ואפילו אותן שהשלימן כדין לא היו באהבה וביראה ובשמחה הראוי לעשיית המצוה. כללו

כמים תינים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

אחת מבנות ירושלים, בת יחידה לאביה, טיפלה באביה חולה הלב. ראה האב שבתו טורחת עבורו יותר מדי, הפציר בה שתחזור לביתה וידאג הוא לעצמו. סירבה הבת לשמוע בקולו. אמר לה אביה: "אם חפצה את בכבודי עשי כמצוותי ושובי לביתך". שמעה הבת בקולו ושבה לביתה.

ימים אחדים לאחר מכן נפטר האב מהתקף לב. מיאנה הבת להינחם והאשימה את עצמה על שנטשה את אביה על ערש מיטתו. כתוצאה מכך גם נתערער מצבה הנפשי.

דיבר ר' אריה אל ליבה: "אף לו היית נשארת ליד מיטת אביך היה הולך לבית עולמו, שהרי שנותיו של אדם קצובות לו. ולאחר מותו אף היית מצטערת כפליים - על שלא קיימת מצות כיבד אב שציווה לך לשוב לביתך, ועל שבסרובך להניחו לנפשו גרמת לו עגמת נפש, דבר שהחיש את מותו של אביך חולה הלב". העתיר עליה דברים הרבה עד שהתנחמה...

(צדיק יסוד עולם עמ' 120)

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק חיה" 580546158

הלכה ומנהג

ערב ראש השנה יחול ביום שישי. ביום זה בני אשכנז מאריכים בסליחות באופן מיוחד כמודפס בסידורים, ובני ספרד ממשיכים בנוסח הרגיל. אין אומרים תחנון ונפילת אפיים בתפילת שחרית ומנחה ביום זה, אמנם אם אומר את הסליחות של ערב ראש השנה לאחר עלות השחר אומר את התחנון ונפילת אפיים, משום שהם חלק מנוסח הסליחות.

מנהג קדום לצום בערב ראש השנה, ואין צורך לקבל על עצמו את הצום ביום שלפני. מנהג זה נפסק להלכה ולכן נכון מאד להקפיד בו. אמנם יש לאכול קודם כניסת ראש השנה, שלא לנהוג כחוקות הגויים אשר צמים בערבי חגיהם. לגבי שעת סיום הצום ישנם מנהגים שונים; יש שנהגו לסיימו בפלג המנחה (17:30), יש שאכלו אחר תפילת המנחה (ניתן להתפלל משעה 13:07), אך כיום רוב הציבור נוהגים לאכול כבר מאחר חצות היום (12:36). בימינו שהציבור נחלש מקילים רבים לפטור עצמם מלצום ע"י סיום מסכת. אדם חולה פטור מצום זה.

המנהג להתיר נדרים בערב ראש השנה, כשמנהג בגדד להתיר כבר מראש חודש אלול, ויש המתירים דווקא בערב יום הכיפורים. בהתרת נדרים חייבים הבנים והבנות רק מאחר גיל מצוות. המתירים יהיו אחר גיל בר-מצוה, אף בלא חתימת זקן. המתירים יכולים להיות קרובים אחד של השני או של המתיר. מי שיכול להתיר בפני עשרה-מה טוב. באם ניתן ראוי להשתדל שיתיר לו אדם שכבר עשו התרה לנדריו. אין נכון להתיר בבת אחת לכמה אנשים, משום ששני קולות יחד לא נשמעים, ולכן נתיר נדרים לכל אחד לחוד. את ההתרה יש לעשות בפני המתירים, ולכן אדם שמסיבה כזו או אחרת לא יכול להגיע לבית הכנסת להתיר נדריו, יתיר בביתו על ידי ג' אנשים שיעמדו במרחק המותר. אם בשום אופן אין הדבר מעשי יכול בדיעבד להתיר את נדריו בשיחת טלפון עם ג' שומעים, אך לא בשום מדיה אחרת. גם נשים צריכות לעשות התרת נדרים, אך מטעמי צניעות נוהגים באחת משתי האפשרויות: (א) האשה תעשה את בעלה שליח שיתיר עבורה את הנדרים, והבעל יגיד בסוף הנוסח "וכן לאשתי", והמשיבים יענו: "הכל מותרים לכם הכל מחולים לכם..." (ב) האשה תתפלל בליל יום כיפור במניין ובאמירת "כל נדרי" תאמר את הנוסח מתוך הבנה מילה במילה בקול כך שאשה העומדת לידה תוכל לשמוע, ולא תסתפק בשמיעה מהחזן או באמירה בלחש.

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

מנהג רווח בישראל להשתטח בערב ראש השנה קודם חצות היום על קברי אבות וקברי צדיקים. קודם העלייה לקבר יש לתת צדקה ולהדליק נר לעילוי נשמת הנפטר קודם התפילה על הקבר, ובעזיבתו יש לומר "יהי רצון שתהא מנוחתו כבוד וזכותו תעמוד לי". ביציאה מבית הקברות מקפידים ליטול ידיים שלוש פעמים לסירוגין ואין מנגבים את הידיים, כבכל כניסה לבית הקברות.

הגברים טובלים בערב ראש השנה לטהרתם. נכון לטבול אחר שעה חמישית (11:34). כשאי אפשר לטבול במקוה כשר ניתן לקיים טהרה זו על ידי טבילה בארבעים סאה מים שאובים (33 ליטר, כבריכה וכדומה) או ברחיצת תשעה קבין, הוה אומר לעמוד תחת ברז במשך כארבע דקות. קודם העמידה תחת המים יש להרטיב את כפות הרגליים העומדות על רצפת המקלחת, כדי שיהיה חיבור בזמן הרחיצה, ויעמיד ידיו בסמוך לגוף אך לא כך שדבוקות לגוף כדי שלא תהיה חציצה. כל זה בשונה מטבילת נשים שרחיצה או טבילה במים שאובים לא מועילה להן. נכון להסתפר, להתגלח ולדאוג שיהיו לו בגדים מכובסים לכבוד החג הקדוש.

הנשים מדליקות נרות טרם כניסת השבת כבכל שבת ומברכות "להדליק נר של שבת ויום טוב". יש המברכות גם "שהחיינו" ויש המכוונות לצאת בברכת הבעל בקידוש. אמנם הנהוגות לברך בעצמן לא יענו "אמן" אחר ברכת הבעל, משום שמפסיקות בין ברכת הקידוש לשתייה.

טרם תפילת ראש השנה אומרים קבלת שבת מקוצרת, כבכל שבת שחל בה יום טוב, כל קהילה כמנהגה. לאחר מכן מתפללים תפילת ראש השנה כמודפס בסידורים. גם בעניין אמירת "שלום עליכם" ו"אשת חיל" ישנם מנהגים שונים, וכל אחד יעשה כמנהג אבותיו. בעל הבית אומר קידוש בתוספת נוסח השבת, כמודפס בסידורים, וחותרם בברכת "שהחיינו" על בוא היום המקודש.

לאחר הקידוש נהגו ישראל לאכול 'סימנים' לסימן טוב לשנה החדשה. יש שאכלו קודם נטילת ידיים, ויש שאכלו אחר ברכת 'המוציא'. הנהג לאכלם קודם נטילת ידיים ויודע שלא יאכל מהם בתוך הסעודה - יברך ברכה אחרונה אחר אכילתם, ואם שכח לברך ברכה אחרונה קודם אכילת החלה יברך בתוך הסעודה. אומרים על כל אחד מן המאכלים 'יהי רצון' המתאים לעניינו. יש שאמרוהו קודם הברכה (על הסימנים שעליהם מברך), ויש שנהגו לאמרו לאחר שבלע מהם מעט, ולמנהג חב"ד אומרים את ה'יהי רצון' בין הברכה לאכילה.

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק חיה" 580546158

הלכה ומנהג

סדר הברכות על הסימנים; ראשית נברך על התמר "בורא פרי העץ", משום שבשבעת המינים הוא הכי קרוב למילה 'ארץ' שבפסוק "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש". בברכה על התמר אנו נפטור את שאר פירות העץ שנאכל. לאחר מכן נברך "שהחיינו" על הרימון (אם לא אכל באותה השנה), כאשר ניתן לפטור מברכה זו אם נכוון עליו בשעת ברכת "שהחיינו" שבקידוש או שהיה מונח על השלחן בשעת הקידוש. יש שבירכו "בורא פרי העץ" דווקא על התפוח בדבש, הנהגים כן שמים בתחילה את התפוח בדבש לבדו על השולחן ורק לאחר מכן מביאים לשולחן את הפירות שמשבעת המינים. את ברכת "בורא פרי האדמה" נאמר דווקא על ירקות שלא באים מחמת הסעודה (כגון הקרא), ויש שכתבו שכל דבר שבמהלך השנה לא נהוג לאכלו נחשב כדבר שלא בא מחמת הסעודה.

יש מאכלים שנהגו שלא לאכלם כלל בראש השנה; מאכלים מרים וחמוצים (ככבישה ולימון), אגוז (בגימטריא קרוב למילה חטא ומפריע בפה בשעת התפילה), קטניות, שום, ענבים חמוצים (שרומזים) "ענבי רוש". והיו שהקפידו כן דווקא בענבים שחורים אך לא בירוקים). כאשר מאכלים אלו ניתנים בתוך מאכל באופן שאינם ניכרים לעצמם - מותר לאכלם בראש השנה.

נהגו ישראל לטבול אחר ברכת 'המוציא' את החלה בדבש; יש שנהגו לטבול בדבש בלבד, יש שטבלו חציה בדבש וחציה במלח ויש שנהגו לטבול ב' פרוסות - אחת בדבש והשנייה במלח. רבים נהגו לעשות דווקא חלה עגולה לכבוד יום קדוש זה ולסמל בכך את חיתומה של השנה הקודמת ותחילת השנה החדשה.

ביום שבת, שהוא היום הראשון של ראש השנה, מקפידים שלא לישון מעלות השחר (5:13), או עכ"פ משעת הנץ החמה (6:29), ובזה יש סימן שמזלנו לא יישן במהלך השנה הנכנסת. מאחר חצות היום (12:35) מותר לישון.

בבתי כנסת רבים עושים קידוש קודם התקיעות, אדם בריא לא יאכל וישתה כלל קודם התקיעות, כדין כל מצוה מן התורה שאין לאכול לפני עשייתה. אדם שאין ביכולתו להמתין עד אחר תפילת מוסף וזקוק לשתייה, ישתה משקה חם או קר לא משכר ללא קידוש. אדם חלוש מעט שזקוק לפחות מ'כזית' מאכל (27.5 גר' או כנפח של קופסת גפרורים) - ייצא ידי חובת קידוש מקידוש שעושים לחולה. אדם חלוש יותר

המשך בעמוד הבא

כמים תימים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק חיה" 580546158

הלכה ומנהג

שזקוק ליותר מ'כזית' אך פחות מ'כביצה' מאכל (57 גר')- ישמע קידוש שנעשה עבורו ויאכל כך כדי שיעשה סעודה במקום הקידוש. ועדיף שיקום מוקדם וישמע שלושים תקיעות קודם התפילה (שהן עיקר החיוב) ורק לאחר מכן יעשה קידוש ויאכל כפי שזקוק. אשה הרה או מניקה יכולה להקל לשמוע או לעשות קידוש קודם התקיעות ותאכל כפי רצונה.

יש לכוון לצאת ידי חובה בברכות הבעל תוקע. מאחר הברכות ועד התקיעה האחרונה שאחר תפילת מוסף אין להפסיק בדיבור כלל. אדם שכבר תקע בשופר ונתבקש לתקוע עבור מניין אחר לא יברך עבורם לכתחילה, אלא יברכו כל אחד ואחד לעצמו, ואם אינם בקיאים בברכות יברך התוקע בעבורם. נשות ישראל קיבלו על עצמן חיוב שמיעת קול שופר, ובכלל חיובן שמיעת שלושים תקיעות בלבד. אשה שרוצה לחדול ממנהגה זה צריכה ללכת לרב ולהתיר את נדרה.

במהלך תפילת מוסף נוהגים להשתחוות על גבי הרצפה בשעת אמירת 'עלינו לשבח'. אמנם יש להפסיק בדבר בינו ובין הרצפה. ולהפסק זה מועיל שטיח בית הכנסת, וכן טליתו של האדם.

מידי שנה לאחר סעודת החג נוהגים ישראל את מנהג ה'תשליך'. הולכים למקור מים ואומרים את הנוסח כמודפס בסיפורים, ויש שנהגו לאמרו בביתם למול ברז המים בשעה שהמים זורמים דרכו. בשעה שאומרים "ותשליך במצולות ים" נוהגים לנער הבגד, ויש שניערו את הציצית, כאשר העיקר לכוון שמעתה יהיו בגדיו נקיים מכל רבב חטא. יש שנהגו שנשים אינן הולכות לומר את ה'תשליך', ויש שנהגו שהולכות לומר אך בנפרד מן הגברים שלא להביא לערבוביה ביום קדוש זה. בשנה זו שהיום הראשון של ראש השנה חל בשבת אין אומרים בו את התשליך אלא דווקא ביום השני.

אין מכינים את צרכי הסעודה מהיום הראשון של ראש השנה לליל היום השני, ובכלל זה: עריכת השלחן, הכנת מאכלים ונתינתם על גבי פלטת השבת. לכן יש להמתין עד אחר צאת הכוכבים (19:05). הכנות קלות- כהוצאת מאכלים מהמקפיא, וכן דברים שיש בהם הנאה כבר בשעת עשייתם- כגון ניקוי הבית ושטיפת הכלים- מותרים מבעוד יום. עוד יש להיזהר שלא להדליק נרות ביום הראשון עבור היום השני, משום שהוא עדיין שבת, אלא רק מאחר צאת הכוכבים. לאחר צאת הכוכבים יכולה האשה רק להעביר אש להדלקת הנרות מאש קיימת ולא להדליק אש, ולכן יש להקפיד להשאיר בערב החג 'נר נשמה' על מנת להעביר ממנו אש לשם הדלקת נרות החג השני. כן יש לזכור שקיים ביום טוב איסור כיבוי ולכן לא

המשך בעמוד הבא

כמים תימים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק חיה" 580546158

הלכה ומנהג

תכבה האשה את הגפרור שבעזרתו מדליקה את הנרות, אלא תניחו בכלי כך שיכבה לבד. בשעת הדלקת הנרות ביום השני מברכת האשה "להדליק נר של יום טוב", ישנו ספק אם תאמר האשה "שהחיינו", משום שיתכן והיום השני של ראש השנה הוא חג אחד עם היום הראשון. לכן יש שלבשו בגד חדש על מנת שיוכלו לברך "שהחיינו" ולכוון על הבגד, לחילופין תצאנה הנשים בברכת "שהחיינו" שיברך הבעל בקידוש ולא תברך בשעת ההדלקה. גם לגבי הבעל קיים ספק זה אם יכול לומר "שהחיינו" בשעת הקידוש, לכן העצה היא שילבש בגד חדש או שישימו פרי חדש על גבי השלחן ויכוונו בברכת הקידוש לצאת ידי חובת הברכה על הפרי. כיוון שהקידוש של יום טוב הוא גם צאת השבת אומרים הבדלה וקידוש גם יחד כמודפס בסידורים, על פי הסדר יקנה"ז- יין ("בורא פרי הגפן"), קידוש החג, נר ("בורא מאורי האש"), הבדלה ("המבדיל בין קודש לקודש"), זמן ("שהחיינו"). בשעת ברכת "מאורי האש" מצמידים שני נרות זה לזה, ואין זה נחשב הבערה שלא לצורך, רק ייזהר מלכבותם לאחר מכן, וכן יש להיזהר בשעת הצמדתם שלא תיגע השעוה של האחד בשני משום איסור ממחק.

יש שנהגו במנהג הסימנים גם בלילה השני של ראש השנה, ויש שנהגו כן בלילה הראשון בלבד. בצאת היום השני (19:21) עושים הבדלה על יין בלבד, כדין כל יום טוב, שברכת "בורא מאורי האש" נתקנה רק בצאת השבת בעת שנוצרה ועל הבשמים מברכים דווקא במוצאי שבת עקב יציאת הנשמה היתירה, ומה שלא אמרנו אותה בין היום הראשון לשני הוא משום שנשארה עוד מעט מהנשמה היתירה עקב קדושת יום טוב.

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שוא"ת

עם הרב חיים אידלס

כבוד הרב, האם נכון שהמנהג להניח פתקאות על קברי צדיקים הוא מנהג ע"ז?

שאלה |

חלילה מלומר כך, הרי המנח"א כתב שאפשר לבקש מהצדיק שימליץ טוב, אצל הקב"ה כמו בחיי חיותו. והמנחת יצחק (ח"ח סי' נג) הרחיב מאוד שמנהג הפתקאות הוא תמימות של בקשה מהצדיק שיפעל בשמם ואין בזה משם ע"ז. מה שכן אסור זה להניח בכותל פתקים, שכן הקב"ה שומע תפילתנו גם בלא פתק, "קרוב ה' לכל קוראיו", ואת הנוהג הזה נשאיר לנשיאים גויים שידחפו פתק בין האבנים בשביל התמונה

תשובה |

אני רב קהילה. בערב ראש השנה יש לחץ לרוץ ולהספיק לארגן את החג, האם אפשר להתיר לציבור להתיר את הנדרים יחד ושהמתירים יאמרו "הכל מותרים לכם"?

שאלה |

המט"א (סי' תקפא) כותב לא לעשות כך רק אם השעה דחוקה ביותר.

תשובה |

כמים תיגם

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שנה טובה ומתוקה

שאלות על הפרשה

1. על מה אומרים "שירבו זכויותינו"?
2. מאיזה סוגי בעלי חיים מכינים את השופר?
3. איזה אירועים היסטוריים קרו בראש השנה?
4. במה טובלים את החלה בסעודת ראש השנה?
5. במה שונה ראש השנה מכל החגים?
6. איזו הלכה בראש השנה שונה השנה כשהיום הראשון חל בשבת?
7. כמה צלילים של שופר שומעים במהלך ראש השנה?
8. איזה מנהג נוהגים לעשות בראש השנה אחר הצהריים?

לוצים יקרים,

תוכלו ללמוד תשובות לכתובת האייל:

kids@ish-tsadik.org.il

ומתנה מיוחדת תשלח בדואר לאחד מכם.

ילדים יקרים ואהובים, אנחנו נכנסים ליום מרגש מאד! יום שבו מתחילה שנה חדשה. יש פיוט שנוהגים לומר לפני התפילה – "תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה". היו דברים במהלך השנה שלא תמיד היו משמחים, היו דברים שהיינו שמחים שלא יקרו, לצד כל הדברים הטובים שהיו בשנה שחלפה. עכשיו, משבאה שנה חדשה, אנחנו מבקשים מהקב"ה – תחל שנה וברכותיה, שתבוא על כולנו שנה ברוכה עם הרבה דברים טובים ומשמחים.

איילו דברים הייתם מאחלים לעצמכם לשנה הקרובה? אפשר בסעודת ראש השנה להקטין מכל אחד להרכיב את כל המשפחה בהרכות שהוא מאחל להם לשנה החדשה.

בראש השנה אנו שומעים תקיעת שופר. השנה אנחנו זוכים שראש השנה מתחיל ביום שבת, ולכן ביום הראשון של ראש השנה לא תוקעים בשופר. אבל ביום השני של ראש השנה נזכה לשמוע את תקיעות השופר. השופר הוא כלי מיוחד, בשונה מכל כלי הנגינה שבני אדם מייצרים, השופר הוא כלי טבעי – קרן חלולה של איל. אנו תוקעים בשופר כדי לשמוע את הצליל הטהור והטוב שנמצא בטבע שלנו, בעומק הלב שלנו.

הבה לוצים יקרים איילו תחזות אתם מרגישים כשאתם שומעים את השופר. מה מזכירים לכם הצלילים השונים Nene בתקיעות השופר – תקיעה, שריים, תרועה, תקיעה גדולה?

כמים תינים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

סיפור לאורו של ר' אריה

בשכונתו של ר' אריה חילק את הדואר במשך הרבה שנים דוור בשם סעדיה. עם השנים נחלש כוחו של סעדיה והתקשה לעלות במדרגות הבניין.

ביתו של ר' אריה היה בקומה השנייה של בנין המגורים, ובאחד מן הימים יצא ר' אריה מביתו וראה את הדוור עולה במדרגות ומתנשם בכבדות. הבין ר' אריה כי את כל המאמץ הזה עושה הדוור לכבודו, על מנת להביא את המכתבים עד לפתח ביתו. מיד ביקש ממנו ר' אריה שלא יעלה עוד במדרגות, אלא ישאיר את המכתבים בקומה הראשונה. סעדיה שאהב מאד את ר' אריה אמר שחלילה, הוא לא מוכן להשאיר את המכתבים – שמא יילקחו. אך ר' אריה התחנן אליו והפציר בו שלא יטרח עוד, עד שהתחייב סעדיה הדוור שלא יעלה עוד במדרגות.

ילדים יקרים, יש סביבנו אנשים רבים שדואגים לנו ורוצים לעשות לנו טוב. נלמד מר' אריה לשים לב לאנשים שטורחים בשבילנו ודואגים לנו. נדע להכיר להם טובה, ואם אפשר ננסה להקל מעליהם, נציע עזרה לאבא, אמא, האחים ולכל מי שאנו יכולים לעזור לו.

שנזכה לשנה טובה ומתוקה! נזכה למידות טובות כשל ר' אריה ונצמח ונגדל להיות טובים וצדיקים!!

שבת שלום!